

UČEBNÉ OSNOVY

Názov predmetu	OBČIANSKA NÁUKA
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Časový rozsah výučby podľa i-ŠVP + i-ŠkVP	1 + 0 hod týždenne, spolu ročne 33 vyučovacích hodín
Ročník	8. ročník
Škola	Základná škola Školská 840, Lehnice 930 37
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program pre nižšie sekundárne vzdelávanie
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Učebné osnovy sú totožné resp. vychádzajú zo vzdelávacieho štandardu i-ŠVP pre príslušný predmet. Dostupné na:

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/obcianska-nauka_nsv_2014.pdf

1. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACIEHO PREDMETU

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

2. CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

Žiaci:

- ** získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- ** realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- ** osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- ** uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- ** preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- ** uznávajú základné princípy demokracie,

- ** budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- ** učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- ** získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- ** podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- ** utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- ** realistickému sebazoznávaniu a sebahodnoteniu,
- ** akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- ** aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- ** vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- ** rozpoznaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- ** získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- ** uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- ** k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- ** vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- ** rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

3. VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE - KOMPETENCIE

- **sociálne a personálne**
 - viesť žiakov k efektívnej spolupráci v skupine, pozitívne ovplyvňovať kvalitu spoločnej práce,
 - motivovať žiakov k diskusii v skupine,
 - viesť žiakov prostredníctvom spoločných prezentácií, rozborov a hodnotenia práce k sebahodnoteniu ústneho a písomného prejavu a ďalších aktivít,
 - viesť žiakov k utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí, k realistickému sebazoznávaniu a sebahodnoteniu, k akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
 - viesť žiakov k pozitívnej predstave o sebe samom, poznať a využívať silné stránky svojej osobnosti,
 - kriticky hodnotiť svoje nedostatky, počítať s nimi pri výbere povolania
- **spoločenské a občianske**

- oboznámiť žiakov s ich právami a povinnosťami vo všetkých oblastiach spoločenského života,
- naučiť žiakov kultivovane obhajovať svoje práva v rôznych životných situáciách,
- dôslednou a systematickou kontrolou zadávaných úloh navodzovať situácie k získaniu vedomia zodpovednosti za včasné plnenie zadávaných úloh a zodpovednosti za vlastnú prácu,
- pripravovať pre žiakov úlohy, na ktorých sa učia poznávať legislatívu a všeobecné morálne zákony a dodržiavať ich,
- motivovať žiakov sledovať aktuálne dianie v živote spoločnosti doma a vo svete a dokázať k nemu zaujať stanovisko,
- **pracovné**
 - na konkrétnych situáciách naučiť žiakov dodržiavať pravidlá práce a správania sa,
 - naučiť žiakov využívať vedomosti v záujme vlastného rozvoja aj svojej prípravy na budúce povolanie,
 - naučiť žiakov získať si podklady pre dôležité rozhodnutia v rôznych oblastiach spoločenského života,
- **riešiť problémy**
 - zadávať problémové otázky a úlohy, ktoré žiaci samostatne riešia a prichádzajú k vlastným záverom a riešeniam,
 - viesť žiakov ku kritickému mysleniu, využívaniu logického myslenia,
 - viesť žiakov k tvorivému riešeniu úloh, ktoré dokážu prezentovať a obhajovať,
 - viesť žiakov ku spolupráci pri riešení problémov a úloh v skupine,
 - pripravovať žiakov na prípadný neúspech, naučiť ich vytrvalo hľadať ďalšie možnosti uplatnenia,
- **komunikačné**
 - naučiť žiakov počúvať druhých ľudí, vnímať neverbálnu komunikáciu,
 - naučiť žiakov kultivovane sa vyjadrovať
 - rozvíjať komunikačné schopnosti riadenou diskusiou k učivu, ktoré má súvislosti s aktuálnymi problémami a dianím,
 - vhodnými učebnými aktivitami viesť žiakov k presnému a výstižnému vyjadrovaniu sa
 - vhodnými príkladmi a úlohami učiť žiakov klásť jasné a zrozumiteľné otázky,
 - vytvárať problémové situácie, pri ktorých žiak v spolupráci s ostatnými vyhľadáva informácie, triedi ich a spracováva,
- **v oblasti informačných a komunikačných technológií**
 - viesť žiakov k efektívnemu využívaniu informačno-komunikačnej technológie pri tvorivých aktivitách,
 - viesť žiakov, aby nadobudli schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získať a spracovávať informácie a používať pri prezentácii.
- **k celoživotnému učeniu sa**
 - uvedomeniu si významu celoživotného vzdelávania v súčasnej spoločnosti,
 - naučiť žiakov samostatne vyhľadávať a triediť informácie z rôznych oblastí spoločenského života,
 - na vhodne zvolených ukážkach viesť žiakov k formulovaniu vlastných záverov, pri ktorých uplatnia teoretické znalosti a naučia sa obhájiť vlastné stanoviská,

- zadávať žiakom na spracovanie a riešenie úlohy, ktoré žiaci riešia samostatne alebo v skupinách, výsledky svojej práce prezentujú a získané informácie prepájajú do širších celkov, hľadajú medzi nimi súvislosti a vyvodzujú z nich závery.

4. STRATÉGIA VYUČOVANIA – METÓDY A FORMY PRÁCE

- ✚ Pri vyučovaní tohto predmetu je potrebné vytvoriť pre žiakov dostatočný priestor na tvorivý prístup k riešeniu problémov, podporovať kritické myslenie a schopnosť samostatnej práce. Dôležité je, aby sa zabezpečil dostatočný priestor na nácvik zručností a aplikáciu získaných poznatkov.
- ✚ Učiteľ pri výbere metód volí také metódy a formy práce, ktoré podnecujú aktivitu žiakov a okrem vedomostí rozvíjajú zručnosti a postoje žiakov. Okrem klasických metód využíva aktivizujúce metódy, ako inscenačnú metódu, situačnú metódu, brainstorming, riešenie problémových úloh, prácu s informačnými zdrojmi, najmä s internetom, s tlačou, žiacke referáty.
- ✚ Tento predmet priamo vyžaduje aj iné formy vyučovania, ako sú napr. besedy s odborníkmi, návšteva na úrade, v múzeu a podobne.

5. UČEBNÉ ZDROJE

Učebnica: A. Krsková, D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska výchova pre 8. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004, Bratislava

denná tlač, časopisy, pracovné listy, www.zborovna.sk, www.wikipedia.sk, www.portal.gov.sk

Ústava SR; Zákon o rodine - Zákon č. 36/2005 Z. z.; Trestný zákon – Zákon č.300/2005 Z. z.

Bocková, A. a kolektív: Náuka o spoločnosti. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2006, Bratislava

6. OBSAH VZDELÁVANIA A POŽIADAVKY NA VÝSTUP (VZDELÁVACÍ ŠTANDARD)

Predmet veku primerane oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcom a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov. Sú vyjadrené vo vzdelávacom štandarde.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Štát a právo

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p><i>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</i></p> <ul style="list-style-type: none">✚ analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci,✚ zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana,✚ vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu,✚ porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády,✚ zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci,✚ vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou,✚ rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby,✚ vytvoriť hierarchiu právnych predpisov,✚ rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania.	<p>Ústava Slovenskej republiky štát, jeho znaky a funkcie forma vlády deľba štátnej moci demokracia voľby právo, právne normy právna spôsobilosť, spôsobilosť na právne úkony trestná zodpovednosť prezumpcia neviny</p>

Ľudské práva a slobody

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ orientovať sa v texte Druhej hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa, ✚ rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie, ✚ identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách, ✚ prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete. 	<p>ľudské práva a slobody predsudky diskriminácia práva dieťaťa Dohovor o právach dieťaťa</p>

Medzipredmetové vzťahy

Na hodine občianskej náuky možno využiť poznatky aj z iných predmetov najmä :

- dejepisu
- geografie
- slovenského jazyka a literatúry
- náboženskej výchovy, regionálnej výchovy

Prierezové témy

Do hodín občianskej náuky budú vhodne včlenené prierezové témy Osobnostný a sociálny rozvoj, Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, Tvorba projektu a prezentačné zručnosti, Multikultúrna výchova, Mediálna výchova

7. METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.**

Prospech žiakov je klasifikovaný známkami klasifikačnej stupnice : 1, 2, 3, 4, 5.

(1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný)

Vo výchovno-vzdelávacom procese uskutočňujeme klasifikáciu priebežnú a celkovú (I. a II. polrok). Na kontrolu vedomostí a zručností slúži písomné a ústne skúšanie. Súčasťou hodnotenia je aj vypracovanie samostatného a skupinového projektu.

Hodnotí sa hĺbka porozumenia spoločenských javov , procesov a problémov , schopnosť o nich diskutovať a pracovať s pojmovým aparátom, práca s textami a ďalšími informačnými zdrojmi. Okrem známkovania priebežné hodnotenie umožňuje využívať aj slovné hodnotenie výkonov žiaka.

Pri hodnotení žiakov dodržiavame tieto zásady : motivačný charakter hodnotenia, spätnú väzbu, individuálny prístup, jasné určenie pravidiel a kritérií klasifikácie, systém sebahodnotenia žiakov a hodnotenia žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov mimoriadne nadaných .

Vypracoval: Mgr. Mikuláš Zemanek 9/2018

Prerokovala a schválila predmetová komisia dňa 17.9.2018

Schválila riaditeľka ZŠ PaedDr. Jarmila Hanidžiarová dňa 3.9.2018